

24.04.2023

Asia/18

§ 262

Sijoitus Suomi-rata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon vuonna 2023

HEL 2023-004137 T 00 01 05

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä yhteensä 294 275,50 euron sijoituksen tekemisen Suomi-rata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon ja myönsi kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käytettäväksi vuoden 2023 talousarviomäärärahoja 294 275,50 euroa sijoituksen maksamiseen talousarvion tililtä 8 06 02, Arvopaperit, Muut kohteet, kaupunginhallituksen käytettäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tiina Leinonen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36109
tiina.leinonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Rahoitussuunnitelma vuodelle 2023
- 2 Rahoituskutsu 20.3.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Suomi-rata Oy

Yhtiön toimialana on Helsingin ja Tampereen väliseen Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta kulkevaan raideyhteyteen liittyvä raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Yhtiö voi tämän lisäksi tehdä tai teettää selvityksiä hankkeen rakentamisen mahdollistamiseksi sekä hankkeeseen liittyvien hyötyjen, haittojen ja muiden vaikutusten tunnistamiseksi.

Kaupungin omistusosuus yhtiöstä on 14,39 %. Muut omistajat ovat Suomen valtio (51,00 %), Finavia Oyj (10,34 %), Tampereen kaupunki (7,19 %), Vantaan kaupunki (7,19 %), Lahden kaupunki (2,18 %), Jy-

väskylän kaupunki (1,28 %), Hämeenlinnan kaupunki (1,23 %), Porin kaupunki (0,77 %), Vaasan kaupunki (0,61 %), Oulun kaupunki (0,58 %), Seinäjoen kaupunki (0,57 %), Riihimäen kaupunki (0,52 %), Kokkolan kaupunki (0,32 %), Akaan kaupunki (0,31 %), Janakkalan kunta (0,30 %), Nokian kaupunki (0,30 %) Ylöjärven kaupunki (0,30 %), Kangasalan kaupunki (0,29 %), Pirkkalan kunta (0,18 %), Oriveden kaupunki (0,08 %) ja Parkanon kaupunki (0,06 %).

Kaupungin sitoutuminen yhtiön rahoittamiseen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 25.3.2020, § 96, että kaupunki lähtee osakkeenomistajaksi Helsingin ja Tampereen välisen Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta kulkevan raideyhteyden suunnittelua toteuttavaan hankeyhtiöön (Suomi-rata Oy), ja että kaupunki merkitsee perustettavan hankeyhtiön osakkeita tai muuten pääomittaa yhtiötä yhteensä enintään 24 miljoonalla eurolla.

Kaupunginhallitus päätti 16.3.2020, § 187 täytäntöönpanopäätöksensä merkitä yhtiön osakkeita enintään 400 000 eurolla.

Konsernijaosto päätti 6.4.2020, § 32 hyväksyä kaupungin osalta Suomi-rata Oy:n osakassopimuksen, jossa on sovittu osakkaiden sitoutumisesta hankkeen rahoitukseen.

Osakassopimus allekirjoitettiin 2.12.2020, ja sen mukaan kaupungin merkitsi 222 567 osaketta yhteensä 314 932,31 eurolla.

Helsingin kaupungin enimmäisrahoitusosuus osakassopimuksen mukaan on yhteensä 22 256 700,00 euroa. Osuus sisältää kaupungin osuuden arvioiduista suunnittelukustannuksista sekä hankeyhtiön toiminnanaikaisista kustannuksista. Rahoitusosuus jakautuu osakassopimuksessa esitetyn karkean arvion mukaan noin 11 vuodelle, mutta on riippuvainen siitä, kuinka paljon nopeammin hankkeen suunnittelua pystytään käytännössä viemään eteenpäin.

Osakassopimuksen perusteella kunkin osakkaan osalta rahoitussitoutuminen on enimmäismäärä, eikä osakkailla ole osakassopimuksen nojalla velvollisuutta rahoittaa yhtiötä enimmäismäärää enempiä. Hankeyhtiön arvonlisäverotukselliseen kohteluun liittyvä epävarmuus pyritään ratkaisemaan siten, että tosiasiallinen kustannusvastuu hankeyhtiön rahoituksesta valtion ja kuntaosakkaiden välillä toteutuu mahdollisimman pitkälle rahoituskustannusten jaosta sovitun mukaisesti.

Lisärahoitus edellyttää uusia erillisiä neuvotteluja ja päätöksiä. Vastavasti hankkeen toteutusvaiheen rahoitukseen osallistuminen edellyttää erillisiä päätöksiä.

EU-tukirahoitus

Yhtiö hakee ja pyrkii saamaan täysimääräisesti Euroopan Unionin Verkkojen Eurooppa -rahoitusta ja mahdollisia muita saatavilla olevia taloudellisia tukia ja avustuksia. Yhtiökokous päättää mahdollisen tukirahoituksen vaikutuksesta osakkaiden rahoitussitoumuksiin, lähtökohdiana tukea vastaavien rahoitusosuuksien palauttaminen, jos yhtiöllä ei ole rahoitusvajetta tai vastaavasti rahoitusvajeen kattaminen, jos yhtiöllä sitä on.

Kaupungin aikaisemmat rahoituspäätökset

Kaupunginhallitus päätti 25.4.2022, § 293, 197 143,00 euron suuruisen sijoituksen tekemisen Suomi-rata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon yhtiön lähettämän rahoituskutsun mukaisesti.

Kaupunginhallitus päätti 26.9.2022, § 657, 197 143,00 euron suuruisen sijoituksen tekemisen Suomi-rata Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon yhtiön lähettämän rahoituskutsun mukaisesti.

Kaupungin rahoitus vuonna 2023

Vuonna 2023 kerättävä pääoma on rahoitussuunnitelman (liite 1) mukaan yhteensä 4 089 591 euroa, josta Helsingin kaupungin osakaskohtainen osuus on 588 551,00 euroa.

Suomi-rata Oy:n hallitus on päättänyt toteuttaa ensimmäisen kahdesta vuoden 2023 aikana tehtävästä rahoituskutsusta. Vastikkeeton sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon tehtävä rahoituskutsu kokonaisuudessaan 2 044 795,50 euroa, perustuu Suomi-rata Oy:n osakkaiden väliseen osakassopimukseen ja osakkaille esitettyyn rahoitussuunnitelmaan vuodelle 2023.

Helsingin kaupungin osuus omistussuuden mukaan on 294 275,50 euroa eräpäivällä 31.5.2023. Rahoitussuunnitelman mukaisesti Helsingin kaupungille jää vielä vuodelle 2023 myöhemmin maksettava osuus 294 275,50 euroa, josta yhtiö lähettää erillisen rahoituskutsun vuoden 2023 aikana. Helsingin kaupungin osakaskohtainen prosenttiosuus jäljellä olevasta rahoitussitoumuksesta on 95,49 % eli 21 253 206,19 euroa.

Valtiontukiarviointi

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107(1) mukaan, jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka väärin tai uhkaa väärin kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsen-

valtioiden väliseen kauppaan. Valtiontukisääntöjä sovelletaan ainoastaan silloin, kun tuensaaja on ”yritys” (Euroopan komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 6).

Suomi-rata Oy:n toimialana on Helsingin ja Tampereen väliseen Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta kulkevaan raideyhteyteen liittyvä raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen asti. Yhtiö ei siten lähtökohtaisesti harjoita taloudellista toimintaa eli tarjoa tavaroita tai palveluja markkinoilla. Näin ollen se ei ole SEUT 107(1):ssa tarkoitettu yritys, eivätkä valtiontukisäännöt siten tule sovellettaviksi yhtiön omistamisen ja rahoittamisen osalta.

Raideyhteyden suunnitteluvaiheella pyritään kyseisen raideliikenneinfrastruktuurin rakentamisvalmiuteen, ja se on tällä perusteella valtiontukiarvioinnin näkökulmasta katsottavissa osaksi kokonaisrakentamishanketta. Jo suunnitteluvaiheen rahoittamista voidaan siksi arvioida infrastruktuurirahoituksen näkökulmasta. Euroopan komissio on katsonut, että vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai kilpailun vääristyminen on yleensä poissuljettua infrastruktuurin rakentamisessa silloin, kun infrastruktuurilla ei ole tavallisesti suoraa kilpailijoita, yksityinen rahoitus on alalla ja kyseisessä jäsenvaltiossa vähäistä ja infrastruktuurin tarkoituksena ei ole valikoivasti suosia tiettyä yritystä tai toimialaa vaan se hyödyttää koko yhteiskuntaa (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 211).

Jotta tietyn hankkeen kaikki julkinen rahoitus kuuluisi valtiontukisääntöjen soveltamisalan ulkopuolelle, on varmistettava, että infrastruktuurien rakentamiseen kohdassa 211 mainituissa tilanteissa myönnettyä rahoitusta ei voida käyttää muiden taloudellisten toimintojen, kuten infrastruktuurin toiminnan harjoittamisen, ristiin tukemiseen tai välilliseen tukemiseen (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 212).

Suomi-rata Oy:n ainoa tehtävä on kyseisen raideliikenneinfrastruktuurin suunnittelu rakentamisvalmiuteen saakka, eikä myönnettävää rahoitusta käytetä infrastruktuurin toiminnan harjoittamisen tai muiden taloudellisten toimintojen tukemiseen.

Komissio katsoo, että mahdollisten käyttäjien saataville tasavertaisin ja syrjimättömin ehdoin asetettavan rautatieinfrastruktuurin rakentaminen täyttää yleensä kohdassa 211 mainitut edellytykset ja sen vuoksi sen rahoitus ei tavallisesti vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä vääristä kilpailua (komission tiedonanto EUVL [2016] C 262/01, kohta 219). Vaikka Suomi-rata Oy:n toiminta arvioitaisiinkin luonteeltaan taloudelliseksi, on edellä esitetyin perustein katsottava, että tuki ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä vääristä kilpailua. Näin ollen

24.04.2023

Asia/18

on joka tapauksessa niin, että hankeyhtiön omistamisessa ja rahoittamisessa ei ole kyseessä SEUT 107(1) mukainen valtiontuki.

Lopuksi

Päätös vastaa kaupungin sitoutumista hankkeen rahoitukseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Tiina Leinonen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 36109
tiina.leinonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Rahoitussuunnitelma vuodelle 2023
- 2 Rahoituskutsu 20.3.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano